

Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
Dr M. Bussemaker, minister van OCW
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Den Haag, 6 mei 2015

Betreft: Reactie *De Zaak Nu* op advies Raad voor Cultuur *Agenda
Cultuur 2017 - 2020*

Geachte mevrouw Bussemaker,

Onlangs is het advies van de Raad voor Cultuur, *Agenda Cultuur 2017-2020 (en verder)*, aan u aangeboden. Namens de presentatie- en postacademische instellingen voor beeldende kunst in Nederland legt **De Zaak Nu** u een reactie voor.

De Zaak Nu proeft een positieve grondtoon in het advies van de Raad. Het maatschappelijk belang van kunst wordt benadrukt. En de Agenda bevat diverse realistische en waardevolle adviezen. Vanzelfsprekend zijn we verheugd dat **De Zaak Nu** gememoreerd wordt. Dat is, vermoeden we, omdat we een sector vertegenwoordigen die een belangrijke positie inneemt in het culturele landschap van Nederland.

U heeft aangegeven dat het belangrijk is om onze sector voorlopig rust te bieden, zodat we ons na de reorganisaties als gevolg van de bezuinigingen weer kunnen richten op onze kerntaken.

Op grond van het advies en uw voorgenomen beleid, moeten we helaas constateren dat ons die rust niet gegund is. We bepleiten een verruiming van het budget voor beeldende kunst en voor de presentatie-instellingen in het bijzonder. En we vullen het advies van de Raad voor Cultuur graag aan, opdat er een integraal beeld ontstaat.

Bij een gelijkblijvend budget voor beeldende kunst in de BIS worden de facto bezuinigingen in de sector doorgevoerd. We zijn het hartgrondig eens met de aanbevelingen van de Raad voor Cultuur, maar realiseren ons dat dit ten koste gaat van de budgetten *as such* voor presentatie-instellingen en bijvoorbeeld budgetten voor individuele kunstenaars.

Meer in het algemeen bevreedt het ons dat een dynamisch en ambitieus onderdeel van de beeldende kunstsector, namelijk de presentatie-instellingen waarvan de kerntaken (onderzoek en ontwikkeling, productie en presentatie en internationalisering) aansluiten bij uw beleidsprioriteiten, slechts 0,51% van het BIS-budget toegewezen krijgt. Wij zijn wel verheugd dat de Raad voor Cultuur meer differentiatie in de hoogte van subsidiebedragen bepleit. Dit doet recht aan de variatie en mobiliteit van de presentatie-instellingen. Deze fungeren immers als een cultureel MKB en vormen een innovatieve en dynamische sector.

De Zaak Nu pleit voor een verruiming van het budget voor beeldende kunst en meer specifiek voor presentatie-instellingen in de BIS.

Daarnaast onderstrepen wij het belang van voldoende financiële ondersteuning via het Mondriaan Fonds. Het baart De Zaak Nu zorgen dat er straks voor de presentatie-instellingen die niet vanuit de BIS ondersteund worden, evenals voor individuele kunstenaars, kleinere instellingen en kunstenaarsinitiatieven minder budget beschikbaar is. Immers het Mondriaan Fonds heeft vanuit haar reserves incidentele maatregelen getroffen waarvan de Raad voor Cultuur nu adviseert dat die vanuit reguliere middelen een structureel karakter moeten krijgen. Hier wreekt zich een integrale visie in het advies van de Raad op de presentatie-instellingen.

Bovendien wordt met minder beschikbare middelen een nieuwe regeling voor Tijdschriften gefinancierd. Een verruimde opdracht uitvoeren met drastisch minder beschikbare middelen is naar onze mening een bezuiniging.

De Zaak Nu pleit voor verruiming van het budget via het Mondriaan Fonds.

De Zaak Nu onderschrijft het idee dat presentatie-instellingen hun draagvlak kunnen versterken en verbreden. We vragen ons af of de mate waarin eigen inkomsten worden geworven en publiek wordt gegenereerd voor deze sector wel de juiste meetinstrumenten zijn. De hierboven genoemde kerntaken verkeren op gespannen voet met de prestatie-eisen van de overheid. Bovendien is het rendement van dit 'sprokkelen' van eigen inkomsten zeer laag, zeker in vergelijking met het resultaat van de concentratie op de kerntaken, zoals bijvoorbeeld productie (internationalisering, maatschappelijk *trickle down* effect). We moeten verder zoeken naar meer 'soort-eigen' criteria die het maatschappelijk belang aantonen.

De Zaak Nu pleit voor het loslaten van de criteria van eigen inkomsten en bezoekcijfers als uitdrukking van de maatschappelijke relevantie en pleit voor criteria die specifiek gericht zijn op de kenmerken van presentatie-instellingen.

Bij handhaving van de inkomstennorm pleit De Zaak Nu voor een verruiming van de criteria voor eigen inkomsten zodat bijdragen die door buitenlandse en Europese overheden en instanties worden toegekend meetellen als inkomsten. We begrijpen dat het stapelen van overheidssubsidies in Nederland niet wenselijk is en dat die bijdragen niet meetellen voor de eigen inkomsten, maar vinden het

feit dat presentatie-instellingen in staat zijn buitenlandse gelden te werven weer wel getuigen van cultureel ondernemerschap wat ook (letterlijk) gewaardeerd zou moeten worden.

De Zaak Nu pleit bij het handhaven van de eigen inkomstennorm voor het verruimen van de criteria voor bijdragen die als eigen inkomsten kunnen worden meegerekend.

De Zaak Nu juicht het feit dat de Raad de postacademische instellingen opnieuw wil opnemen in de BIS en hiermee de positie van talentontwikkeling binnen de sector beeldende kunst consolideert, toe.

Waar bijvoorbeeld in de podiumkunsten talentontwikkeling gelokaliseerd kan worden bij een institutioneel segment van de sector, is talentontwikkeling in de beeldende kunstsector echter niet strikt voorbehouden aan de postacademische instellingen. Afgestudeerde kunstenaars hebben keuzevrijheid; een zeer groot deel ontwikkelt zijn talent via de 'coaching' die presentatie-instellingen bieden of via internationale residencies. Daartoe kunnen zij ondersteuning krijgen vanuit het Mondriaan Fonds.

De Zaak Nu plaatst een kanttekening bij het advies van de Raad om de huidige beurzenconstructie ten behoeve van de postacademische instellingen via het Mondriaanfonds te handhaven. Het is bekend dat deze regeling leidt tot dubbele werkzaamheden waarvan de Raad aangeeft dat ze die juist wil bestrijden.

De postacademische instellingen zijn een onmisbare schakel binnen de keten van de beeldende kunst en een solide positie binnen het bestel is zonder meer wenselijk.

Tenslotte wil **De Zaak Nu** opnieuw benadrukken dat de beeldende kunst sector een keten is die alleen optimaal kan functioneren in zijn volledigheid: academies, beeldend kunstenaars, postacademische instellingen, presentatie-instellingen, musea en galeries. Alle schakels daarin zijn even belangrijk. Op die keten mag u trots zijn. Zij brengt Nederland internationaal aanzien. Zij trekt ongelooflijk veel publiek. Zij zorgt voor maatschappelijke vernieuwing. En zij is toekomstbestendig.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van De Zaak Nu,

i/o

Arno van Roosmalen
voorzitter

- Cc:
- Cultuurwoordvoerders Tweede Kamer
 - Raad voor Cultuur
 - Kunsten '92
 - Mondriaan Fonds
 - BKNL